

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 8 grudnia 2015 roku powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. wniosła o zasądzenie od pozwanego B. Ł. – współnika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwoty 80.000,00 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 13 listopada 2015 roku do dnia zapłaty. Wniosła także o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu, powódka podniosła, że w dniu 4 marca 2014 roku wydany został nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym o sygn. akt X GNC 91/14, którym zasądzono na jej rzecz od (...) Sp. o.o. w P. kwotę 135.007,15 złotych wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych określonymi na podstawie art. 56 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz.U.Nr 137,poz.926, z późn. zm.) należnymi od kwot:

- 49.498,99 zł od dnia 18 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty,
- 16.143,61 zł od dnia 31 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty,
- 35.431,05 zł od dnia 9 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty,
- 16.867,06 zł od dnia 1 marca 2013 roku do dnia zapłaty,
- 17.066,79 zł od dnia 8 marca 2013 roku do dnia zapłaty,

oraz kwotę 3.997,25 Euro wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych, określonymi na podstawie art. 6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz.U.Nr 137,poz.926, z późn. zm.) od dnia 18 marca 2013 roku do dnia zapłaty. Ponadto, zasądzono kwotę 1.896 złotych tytułem kosztów postępowania i kwotę 3.617 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.(nakaz zapłaty k. 20)

Egzekucja należności wszczęta przeciwko w/w spółce i prowadzona przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kaliszu D. B. (sygn. akt KM 518/14) z rachunku bankowego dłużnika, z wierzytelności należnych dłużnikowi, okazała się bezskuteczna i Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne.

Powódka podała, że wskazana w pozwie kwota to wysokość należnego powódce odszkodowania, powstałego w związku z bezskutecznością w/w postępowania egzekucyjnego, prowadzonego względem spółki (...) i w tej sytuacji powódka opiera swoje roszczenie na przepisie art. 299 k.s.h.

Powódka podała, że pozwany jest współnikiem i prezesem zarządu (...) sp. z o.o. w Ł. nieprzerwanie co najmniej od dnia 10 kwietnia 2006 roku. Pomimo tego, że spółka (...) trwale zaprzestała płacenia długów pozwany nie wykonał ciążącego na nim obowiązku i nie zgłosił w przewidzianym przez prawo upadłościowe i naprawcze terminie wniosku o ogłoszenie jej upadłości. Powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem, lecz wezwanie to pozostało bez odpowiedzi. (pozew k. 3-4)

Na rozprawie w dniu 4 marca 2016 roku wobec zająścia przesłanek do wydania wyroku zaocznego Sąd Okręgowy w Łodzi wydał tego rodzaju orzeczenie, zasądzając od pozwanego B. Ł. na rzecz strony powodowej kwotę 80.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 listopada 2015 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 8.258,52 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania, nadając wyrokowi zaocznemu rygor natychmiastowej wykonalności. (wyrok zaoczny z dnia 4 marca 2016 roku k.38 i 39)

Postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2016 roku wyrokowi zaocznemu o sygn. akt X GC 16/16 nadano klauzulę wykonalności w zakresie pkt 1 i 2.(k.106)

W dniu 3 marca 2016 roku pozwany złożył pismo zatytułowane „odpowiedź na pozew”, następnie pismem z dnia 21 marca 2016 roku pozwany został wezwany do uzupełnienia braków formalnych odpowiedzi na pozew poprzez jego podpisanie w terminie tygodniowym od daty doręczenia niniejszego wezwania pod rygorem zwrotu pisma. (pismo k.50). Pozwany otrzymał w/w pismo w dniu 11 kwietnia 2016 roku (zwrotne potwierdzenie odbioru k.53).

W piśmie procesowym z dnia 18 kwietnia 2016 roku pozwany uzupełnił braki formalne odpowiedzi na pozew i wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów sądowych według norm przepisanych. (pismo k.55) W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany podniósł, że złożył wniosek o upadłość i został on złożony w pierwszym momencie, w którym spółce (...) zagroziła niewypłacalność, co miało związek z upadkiem jednego z jej kontrahentów – (...) Calce. Ponadto, pozwany stwierdził, że gdyby uznać, że pozwany nie złożył wniosku o upadłość we właściwym czasie, to i tak należy stwierdzić, iż nie było to zawinione zaniechanie, gdyż pozwany nie był w stanie przewidzieć nagłej upadłości kontrahenta (...) Sp.z o.o. i tym samym złożyć wniosek w czasie, który pozwoliłby na przeprowadzenie postępowania upadłościowego lub układowego.

Pozwany dodatkowo podkreślił, że nie można stwierdzić po stronie powódki szkody powstałej wskutek niezgłoszenia wniosku o upadłość. Majątek Spółki (...) z uwagi na niemożność uzyskania przychodu od upadłego kontrahenta był tak niski, że niemożliwe było zaspokojenie wierzyciela choćby w najmniejszym stopniu. W związku z tym pozwany uznał, że powódka nie poniosła szkody w rozumieniu art. 299 par. 2 k.s.h. z powodu niezgłoszenia wniosku. (pismo z dnia 3 marca 2016 r. k.56 i 57)

W dniu 25 kwietnia 2016 roku w sprzeciwie od wyroku zaocznego z dnia 4 marca 2016 roku pozwany wniósł o uchylenie wyroku zaocznego oraz z ostrożności procesowej na podstawie art. 346 par. 1 k.p.c. wniósł o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności.

Pozwany wykazał, że w dniu 3 marca 2016 roku (nadając pismo w placówce pocztowej) złożył odpowiedź na pozew, tym samym wdał się w spór. Mając powyższe na względzie, pozwany uznał, że w dniu 4 marca 2016 roku Sąd nie był uprawniony do wydania wyroku zaocznego w sprawie, gdyż dzień wcześniej doszło do złożenia wyjaśnień przez pozwanego na piśmie. (sprzeciw k. 58-59v.)

W odpowiedzi na sprzeciw w dniu 12 września 2016 roku powódka odnosząc się do zarzutów pozwanego, w pierwszej kolejności wykazała, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie zaistniały negatywne przesłanki uniemożliwiające wydanie wyroku zaocznego, gdyż nadanie przez pozwanego odpowiedzi na pozew w dniu 3 marca 2016 r., której braki formalne zostały uzupełnione dopiero w dniu 18 kwietnia 2016 roku nie świadczy o skutecznym złożeniu wyjaśnień w sprawie. Ponadto, w ocenie powódki, wszystkie zarzuty i twierdzenia pozwanego są gołosłowne i nie zostały poparte żadnymi dowodami. Pozwany nie wykazał, że wniosek o ogłoszenie upadłości (...) Sp. z o.o. w związku z jej niewypłacalnością został w ogóle złożony. Z jednej strony pozwany wskazuje, że złożył wniosek o ogłoszenie upadłości, z drugiej strony natomiast podnosi, że wniosek ten został przez niego zgłoszony zbyt późno.

Powódka stwierdziła, że wszystkie twierdzenia pozwanego zawarte w treści pism procesowych przedstawionych przez niego w toku sprawy stanowią jedynie element przyjętej przez pozwanego linii obrony przed zasadnymi roszczeniami powoda, mającej na celu odłożenie jak najdalej w czasie oczywistego obowiązku zapłaty należności stanowiących przedmiot niniejszego postępowania. (odpowiedź na sprzeciw k. 99-101)

Zażaleniem z dnia 7 czerwca 2016 roku pozwany zaskarżył w całości postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 1 kwietnia 2016 roku, którym nadano klauzulę wykonalności wyrokowi zaocznemu wydanemu przez tut. Sąd z dnia 4 marca 2016 roku w sprawie o sygn. akt X GC 16/16. (zażalenie k. 67)

Postanowieniem z dnia 15 listopada 2016 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny oddalił zażalenie i w pkt 2 pozostawił Sądowi pierwszej instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie. (postanowienie k.115-117v.)

Na rozprawie w dniu 5 grudnia 2016 roku pełnomocnik powoda wniósł o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty i wywodził jak dotychczas, pozwany B. Ł. mimo prawidłowego wezwania na termin rozprawy nie stawiał się. (protokół z rozprawy z dnia 5 grudnia 2016 r. k.120-121)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany B. Ł. pełni funkcję prezesa zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.. Jako członek zarządu Spółki pełni powyższą funkcję co najmniej od dnia 10 kwietnia 2006 roku. Do przedmiotu działalności spółki (...) należy m.in. produkcja tkanin wełnianych, dzianin. (odpis pełny z KRS k. 17-19)

W okresie sprawowania przez pozwanego funkcji prezesa zarządu (...) Sp. z o.o., w ramach prowadzonej działalności gospodarczej Spółka (...) zawarła z powódką (...) Sp. z o.o. umowę sprzedaży uzgodnionej między stronami ilości materiału (lycra, przędza). Powódka z zobowiązania się wywiązała w całości, wobec czego wystawiła szereg faktur VAT. Spółka (...) w uzgodnionym terminie nie uregulowała należnych powódce cen za sprzedane towary. (okoliczność bezsporna)

W dniu 23 stycznia 2014 roku powódka złożyła pozew do tut. Sądu przeciwko spółce (...) o zapłatę kwoty 135.007,50 złotych wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych, określanymi na podstawie art. 56 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz.U.Nr 137,poz.926, z późn. zm.) oraz kwotę 3.997,25 Euro wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych określanymi na podstawie art.56 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz.U.Nr 137,poz.926, z późn. zm.) od dnia 18 marca 2013 roku do dnia zapłaty, ponadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych. (pозew k. 2-3 w aktach sprawy o sygn. akt X GNc 91/14)

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 4 marca 2014 roku Sąd Okręgowy w Łodzi, X Wydział Gospodarczy, w sprawie o sygn. akt X GNc 91/14, orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. (nakaz zapłaty sygn. akt X GNc 91/14 z dnia 4 marca 2014r. k. 20)

Postępowanie egzekucyjne wszczęte przeciwko Spółce (...) w oparciu o wskazany wyżej nakaz zapłaty zaopatrzonej w klauzulę wykonalności, wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji, zostało umorzone postanowieniem z dnia 16 czerwca 2015 roku wydanym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kaliszu D. B., sygn. akt KM 518/14. Koszty postępowania egzekucyjnego zostały ustalone przez Komornika Sądowego na kwotę 265,09 złotych. (postanowienie o umorzeniu Komornika Sądowego k. 21)

Po umorzeniu egzekucji przeciwko spółce (...), pismem z dnia 19 października 2015 roku powódka wezwała pozwanego B. Ł. do zapłaty kwoty 467.917,45 złotych oraz 5.614,72 euro, na którą złożyły się kwoty wymienione w pkt I-V przedmiotowego pisma. W piśmie tym powódka powołała się na odpowiedzialność pozwanego za zobowiązania spółki (...) na podstawie art. 299 par. 1 k.s.h. wskazując, że jeżeli egzekucja okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. (wezwanie wraz dowodem odbioru k. 22-27)

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał w oparciu o wyżej powołane dowody z dokumentów, których autentyczność i wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

W przedmiotowej sprawie Sąd oparł się na materiale dowodowym przedłożonym do akt sprawy przez stronę powodową. Powód wykazał, że posiada wiarygodność względem pozwanego, przedstawiając nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Łodzi wobec Spółki, której członkiem zarządu był pozwany. Powód wykazał także, że egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna, czego dowodem jest postanowienie o umorzeniu Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kaliszu.

Pozwany wprawdzie wykazał inicjatywę dowodową, wnosząc o dopuszczenie dowodu z dokumentacji finansowej spółki, przesłuchania strony pozwanej, opinii biegłego z zakresu rachunkowości, jednakże realizacja tych dowodów okazała się ostatecznie niemożliwa z przyczyn nie obciążających Sądu.

Pozwany na podstawie zarządzenia z dnia 17 sierpnia 2016 roku został zobowiązany do podania sygnatury akt sprawy postępowania upadłościowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Kaliszu oraz do przedłożenia całej dokumentacji (...) spółki (...), które by pozwoliły ocenić kondycję majątkową spółki, ewentualnie ocenić czy pozwany był zwolniony od odpowiedzialności za zobowiązania, czy podjął określone działania szczególnie w postępowaniu upadłościowym czy restrukturyzacyjnym (zarządzenie k. 95 akt, doręczenie zobowiązania k. 98 akt) . Pozwany zresztą w odpowiedzi na pozew i w sprzeciwie od wyroku zaocznego sam deklarował przedłożenie na terminie rozprawy dokumentacji księgowej spółki. Pozwany w ogóle nie odpowiedział na wezwania Sądu, nie wskazał przyczyn uniemożliwiających przedłożenie dokumentacji, ani nie wskazał też podmiotu, do którego o taką dokumentację Sąd mógłby się zwrócić. Wobec niezłożenia wymaganych dokumentów, Sąd pominął wniosek dowodowy strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości z powodu braku jakichkolwiek dokumentów księgowych na których mogłaby zostać wydana opinia. Przekazywanie akt biegłemu ze zleceniem wykonania opinii nie znajdowało żadnego racjonalnego uzasadnienia.

Dodatkowo Sąd – wobec dwukrotnego niestawiennictwa pozwanego B. Ł. na rozprawie w dniu 4 marca 2016 roku oraz w dniu 5 grudnia 2016 roku, który był wzywany pod rygorem pominięcia dowodu z przesłuchania w charakterze strony- pominął dowód z przesłuchania strony pozwanej na podstawie art.242 k.p.c. Pozwany nie przedłożył żadnego usprawiedliwienia dla swojej nieobecności, nie wnosił też o przesłuchanie w miejscu pobytu.

Nadto, strona pozwana nie przedstawiła żadnych dowód zwalniających ją od odpowiedzialności deliktowej za zawinione jako członka zarządu niezgłoszenie w odpowiednim czasie wniosku o ogłoszenie upadłości. Nie ulega także wątpliwości, że nakaz zapłaty wydany przeciwko Spółce (...) na rzecz strony powodowej nie został wyegzekwowany . Należałoby się zastanowić czy wniosek o ewentualne ogłoszenie upadłości był zgłoszony w terminie, czy też nie i ocenić sytuację i kondycję finansową spółki. Okoliczności te przez stronę pozwaną nie zostały w ogóle udowodnione, oraz nie zostały wywiedzione okoliczności, które zwalniałyby z odpowiedzialności za zobowiązania spółki.

Działanie Sądu z urzędu w sprawie gospodarczej, zważywszy na profesjonalne przygotowywanie pism procesowych przez pozwanego oraz środka zaskarżenia, nie może mieć miejsca.

Pozwany nie twierdził też w pismach procesowych, że jest osobą nieporadną życiową, nie umiejącą podjąć obrony swych interesów. Treść pism procesowych pozwanego prowadzi wręcz do odwrotnych wniosków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia o żądaniu pozwu stanowi przepis art. 299 § 1 k.s.h., zgodnie z którym członkowie zarządu ponoszą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania spółki w wypadku, gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna. Członkowie zarządu w oparciu o powołany przepis ponoszą odpowiedzialność za wszelkie zobowiązania spółki, które powstały bądź istniały w czasie pełnienia funkcji członka zarządu. Z kolei według treści art. 299 § 2 k.s.h. w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2015 roku, tj. przed nowelizacją dokonaną mocą ustawy z dnia 15 maja 2015 roku – Prawo restrukturyzacyjne, tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 1574, członek zarządu spółki może się uwolnić od odpowiedzialności jeżeli wykáže, że:

- we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że
- niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że
- pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

Z konstrukcji powołanego przepisu jednoznacznie wynika, iż mamy do czynienia z domniemaniem odpowiedzialności członka zarządu za szkodę, która jednak nie jest odpowiedzialnością solidarną członka zarządu i spółki, a jedynie ewentualnie odpowiedzialnością solidarną członków zarządu, w przypadku gdy organ ten jest wieloosobowy. Zgodnie z aprobowanym stanowiskiem judykatury, odpowiedzialność członka zarządu na podstawie art. 299 k.s.h. w istocie jest odpowiedzialnością deliktową za szkodę w wysokości niewyegzekwowanej od spółki wierzytelności z ewentualnymi należnościami ubocznymi, spowodowaną bezprawnym, zawinionym niezgłoszeniem przez członka zarządu wniosku o ogłoszenie upadłości spółki (vide: uchwała 7. Sędziów SN z dnia 7 listopada 2007 roku, III CZP 72/08, OSNC 2009/2/20).

Przesłankami tej odpowiedzialności są: szkoda, istnienie zobowiązania spółki z o.o., bezskuteczność egzekucji z majątku spółki, związek przyczynowy między szkodą a niezłożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości.

Przesłanka wystąpienia szkody jest objęta domniemaniem, a zatem wierzyciel, chcąc skierować egzekucję do majątku członka zarządu spółki, nie musi udowadniać poniesienia jakiegokolwiek szkody związanej z niezłożeniem lub opóźnionym złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości (wystarczające będzie, że wykaże bezskuteczność egzekucji z majątku spółki) (vide: wyrok SN z dnia 21 września 2005 roku, V CK 129/05, MoP 2005, Nr 20, s. 972; wyrok SA w Krakowie z dnia 31 stycznia 2013 roku, I ACA 1367/12, L.).

Natomiast istnienie zobowiązania spółki z o.o. jest warunkiem sine qua non pociągnięcia członka zarządu do odpowiedzialności w trybie art. 299 k.s.h. Powszechnie niemal przyjmuje się, iż zobowiązanie winno być stwierdzone tytułem egzekucyjnym wydanym przeciwko spółce z o.o. (vide: O. K., Odpowiedzialność cywilna..., s. 125; wyrok SN z dnia 21 października 2003 roku, I CK 160/02, MoP 2003, Nr 23, s. (...)). Co więcej, w procesie przeciwko członkowi zarządu niedopuszczalne jest kwestionowanie przez niego zobowiązania spółki, czy też podnoszenia innych zarzutów zmierzających do wykazania niezasadności tytułu egzekucyjnego wydanego przeciwko spółce przez sąd (vide: wyrok SN z dnia 17 lipca 1997 roku, III CKN 126/97, OSP 1998, Nr 3, poz. 62). Kwestionowanie tego orzeczenia przez członka zarządu oznaczałoby ponowne sądzenie w tej samej sprawie, co zgodnie z art. 366 k.p.c. jest niedopuszczalne. Takie postępowanie naruszałoby także art. 365 § 1 k.p.c., zgodnie z którym orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, ale również inne sądy oraz inne organy państwowe i administracji publicznej, a w wypadkach wskazanych w ustawie również inne osoby (vide: uchwała SN z dnia 19 listopada 2008 roku, III CZP 94/08, OSNC 2009, Nr 10, poz. 135).

Z kolei przesłanka bezskuteczności egzekucji musi odnosić się do całego majątku spółki (vide: wyrok SN z dnia 20 października 2005 roku, II CK 152/05, OSNC 2006, Nr 7–8, s. 134), a w praktyce najczęstszym dowodem na jej zaistnienie jest postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko spółce z o.o., które korzysta z rangi dokumentu urzędowego (vide: Szczurowski T., Komentarz do art. 299 Kodeksu spółek handlowych, Legalis).

Ostatnią przesłanką odpowiedzialności z art. 299 § 1 k.s.h. jest związek przyczynowy pomiędzy szkodą wierzyciela a niezłożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości. Związek ten należy ujmować w postaci czysto kazualnej. Jednocześnie także związek przyczynowy między szkodą wierzyciela a niezłożeniem we właściwym czasie przez członka zarządu wniosku o ogłoszenie upadłości lub podania o wszczęcie postępowania układowego, oraz zawinienie przez niego niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości i niewszczęcia postępowania układowego, jest domniemywany (vide: uchwała SN z dnia 8 października 2015 roku, III CZP, 54/15). Taki rozkład ciężaru dowodu wskazanych okoliczności jest uzasadniony tym, że wierzyciele na ogół nie znają stanu interesów spółki, wiedzy w tym zakresie można natomiast wymagać od członków zarządu (vide: wyrok SN z dnia 7 lipca 2005 roku, IV CK 58/05, L.). Brak związku przyczynowego zachodzi zwłaszcza wówczas, gdy zobowiązanie powstało po zgłoszeniu we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości (vide: wyrok SN z dnia 30 września 2004 roku, IV CK 49/04, L.).

Jak wynika z art. 299 § 2 k.s.h., członek zarządu może uwolnić się od odpowiedzialności z ww. przepisu poprzez wykazanie w toku procesu istnienia jednej ze wskazanych okoliczności zwalniających go od tej odpowiedzialności. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa właśnie na pozwanym. Na wierzycielu (powodzie w niniejszej sprawie)

spoczywa obowiązek wykazania istnienia niezaspokojonej wierzytelności wobec spółki, powstałej w czasie sprawowania przez członka zarządu swej funkcji oraz bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce.

W przedmiotowej sprawie wierzyciel wykazał istnienie zobowiązania (...) Sp. z o.o. w P., w postaci należności stwierdzonej nakazem zapłaty z dnia 4 marca 2014 roku wydanym przez Sąd Okręgowy w Łodzi – X Wydział Gospodarczy w sprawie sygn. akt X GNc 91/14, zaopatrzonym w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 28 maja 2014 roku.

Ponad wszelką wątpliwość powódka wykazała także, że egzekucja prowadzona przeciwko (...) Sp. z o.o. okazała się bezskuteczna, albowiem Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Kaliszu – D. B. postanowieniem z dnia 16 czerwca 2015 roku umorzył postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Jak już zostało podkreślone, postanowienie Komornika sądowego jest dokumentem urzędowym, z czego wynika jego formalna moc dowodowa, która nakazuje traktować jako udowodnioną jego treść. Faktem jest, że podejmowane przez Komornika czynności egzekucyjne w postaci zajęcia wierzytelności, czy ustalenia majątku dłużnika okazały się bezskuteczne.

Odpowiedzialność na zasadach określonych w art. 299 k.s.h. ponoszą osoby będące członkami zarządu w czasie powstania tudzież istnienia zobowiązania, którego egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna (vide: wyrok SN z dnia 25 września 2003 roku, V CK 198/02, Wokanda 2004/6/7). Jeśli skład zarządu dłużnej spółki zmieniał się, to odpowiedzialność na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. ponoszą wszystkie osoby będące członkami zarządu w czasie istnienia zobowiązania, którego egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna (vide: wyrok SA w Łodzi z dnia 24 października 2013 roku, I ACa 354/13, LEX nr 1388851).

W niniejszej sprawie bezspornym jest fakt, że pozwany B. Ł. pełnił funkcję członka zarządu (...) Sp. z o.o. w momencie powstania zobowiązania spółki wobec powódki i w dacie jego wymagalności. Wierzytelność powódki wynikała z umowy sprzedaży, na podstawie której Spółka w uzgodnionym terminie nie uregulowała należnych powódce cen za sprzedane towary.

Odpowiedzialność z art. 299 § 1 k.s.h. oparta jest na zasadzie winy. Chodzi tu o winę w klasycznej jej koncepcji cywilnoprawnej zawierającej element obiektywny i subiektywny, przy czym odpowiedzialność uzasadnia jakakolwiek postać winy. Wolny od odpowiedzialności jest wyłącznie ten członek zarządu, któremu winy przypisać nie można. Członek zarządu z mocy art. 293 § 2 k.s.h. zobowiązany jest do dochowania staranności uwzględniającej zawodowy charakter jego działalności.

W praktyce jednak, wykazanie braku winy w niezgłoszeniu wniosku o upadłość w ogóle lub jego niezgłoszeniu we właściwym czasie następuje nie lada trudności. Należy bowiem zaznaczyć, iż członek zarządu z mocy art. 293 § 2 k.s.h. zobowiązany jest do dochowania staranności uwzględniającej zawodowy charakter jego działalności. Powszechnie przyjmuje się, że brak winy członka zarządu będzie zachodził jedynie w takich wyjątkowych sytuacjach, jak długotrwała choroba, czy niedopuszczenie go do informacji dotyczących spółki, pod warunkiem jednak podejmowania czynności w tym celu idących (vide: Rachwał A., [w:] Włodyka, System prawa handlowego, t. 2A, 2007, s. 1037). Tylko taka sytuacja faktyczna, która rzeczywiście obiektywnie uniemożliwia uczestniczenie w czynnościach zarządzania, może uzasadniać wniosek o istnieniu okoliczności przewidzianych § 2 tego artykułu, uwalniających członka zarządu od odpowiedzialności, a której zaistnienie nie zostało dowiedzione przez pozwaną w niniejszym postępowaniu.

Pozwany nie podważył również domniemania, iż niezgłoszenie wniosku o upadłość lub o wszczęcie postępowania układowego nastąpiło bez jego winy, ani nie wykazał (art. 6 kc), że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki oraz niewszczęcia postępowania układowego we właściwym do tego czasie powód jako wierzyciel nie poniósłby szkody.

Poczynione powyżej ustalenia dają podstawę do stwierdzenia, że powódka wypełniła obowiązek dowodowy obciążający ją z mocy art. 299 § 1 k.s.h., tj. wykazała posiadanie roszczenia przeciwko spółce, bezskuteczność egzekucji oraz legitymację procesową bierną pozwanego.

W tej sytuacji należy stwierdzić, że na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia przesłanek egzoneracyjnych z art. 299 § 2 k.s.h., a które to okoliczności wyłączają odpowiedzialność członków zarządu za zobowiązania spółki. Pozwany nie sprostął temu obowiązkowi, albowiem nie wykazał żadnej z okoliczności, na podstawie której zgodnie z art. 299 § 2 k.s.h. mógłby uwolnić się od odpowiedzialności za zobowiązania (...) Sp. z o.o.

Bezspornym jest, że nie został zgłoszony wniosek o ogłoszenie upadłości ani o wszczęcie postępowania układowego. Tym samym pozwany nie mógł powoływać się na pierwszą z wyżej wymienionych przesłanek zwolnienia od odpowiedzialności. Jedynie dla porządku wskazać należy, że dla uwolnienia się od odpowiedzialności z art. 299 k.s.h. nie wystarczy złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania układowego. Obie te czynności muszą nastąpić we właściwym czasie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego na tle wykładni art. 299 § 2 k.s.h. ugruntował się pogląd, zgodnie z którym użyte w tym przepisie określenie „właściwy czas” do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości winno być odczytywane z uwzględnieniem z jednej strony określonego w art. 21 ust. 2 PrUpadNaprz obowiązku członka zarządu spółki dopełnienia tej czynności w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, z drugiej zaś strony - funkcji art. 299 ksh oraz celu postępowania upadłościowego, jakim jest ochrona wierzycieli spółki przed konsekwencjami pozbawienia ich możliwości zaspokojenia swoich roszczeń. W związku z powyższym przyjmuje się, że nie może być uznany za „właściwy czas” w rozumieniu art. 299 § 2 ksh moment, gdy majątek spółki nie wystarcza nawet na częściowe zaspokojenie wierzycieli i kosztów postępowania upadłościowego, a więc gdy spółka jest już bankrutem.

Właściwym czasem na zgłoszenie wniosku jest zatem moment, w którym wprowadzie wszystkich wierzycieli nie da się już zaspokoić, ale istnieje jeszcze majątek spółki pozwalający na przynajmniej częściowe zaspokojenie wierzycieli w postępowaniu upadłościowym (por. m.in. wyr. SN z dnia: 7 maja 1997 roku II CKN 117/97, 6 czerwca 1997 roku III CKN 65/97, OSNC 1997/11/181, 8 kwietnia 1999 roku II CKN 261/98, 5 listopada 1999 roku III CKN 425/98, 11 października 2000 roku III CKN 252/00, 2 lutego 2001 roku IV CKN 258/00, 5 kwietnia 2002 roku II CKN 958/99, 21 maja 2004 roku III CK 55/03, 27 października 2004 roku IV CK 148/04; 13 grudnia 2007 roku, I CSK 313/07; 11 marca 2008 roku, II CSK 545/07, por. wyr. SN z dnia 24 września 2008 roku, II CSK 142/08, L.). „Czasem właściwym” w rozumieniu art. 299 § 2 ksh jest więc moment wystąpienia takiej sytuacji, w której jest już wiadomym, że dłużnik nie będzie w stanie zaspokoić w całości wszystkich swoich wierzycieli, a nie dopiero taki czas, w którym stan majątkowy dłużnika kwalifikuje go już jako bankruta, który całkowicie zaprzestał zaspokajania wierzycieli. Wszczęcie dopiero wówczas postępowania upadłościowego w istocie wyklucza więc osiągnięcie celów, którym postępowanie to ma służyć (wyr. SN z 13 marca 2009 roku, II CSK 543/08, L.).

W rozpoznawanej sprawie pomimo tego, że zobowiązania spółki (...) nie były od dłuższego czasu regulowane i stan ten pogłębiał się, pozwany nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości.

Pozwany B. Ł. nie zwolnił się zatem od odpowiedzialności za zobowiązania spółki (...) w stosunku do powódki. Istnieją zatem podstawy do zasądzenia dochodzonej kwoty.

W ocenie Sądu, za chybiony należało uznać zarzut pozwanego, wedle którego niezasadnie wydano przeciwko niemu na rozprawie w dniu 4 marca 2016 roku wyrok zaoczny w niniejszej sprawie, albowiem w dniu 3 marca 2016 roku nadał on w placówce pocztowej odpowiedź na pozew, którym to pismem wdał się w spór co do istoty sprawy.

Nie przecząc powyższej okoliczności, trzeba jednak zauważyć, że ww. pismo pozwanego nie zostało przez niego podpisane, zatem odpowiedź na pozew nie została skutecznie złożona.

Zgodnie z art. 126 § 1 k.p.c., każde pismo procesowe powinno zawierać m.in. podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika. Pismo nie podpisane stanowi zaś jedynie projekt pisma, który nie wywołuje żadnych skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z wniesieniem do sądu pisma procesowego (por. postanowienie SA w Szczecinie, III A Uz 84/14, L.).

Powyższe prowadzi do wniosku, że odpowiedź na pozew nadana przez pozwanego w placówce pocztowej w przededniu orzeczenia o żądaniu pozwu wyrokiem zaocznym, nie została skutecznie wniesiona na dzień wydania wyroku zaocznego, wobec jej niepodpisania. W konsekwencji, należało uznać, że pozwany do dnia wydania wyroku zaocznego, nie wdał się w spór co do istoty sprawy, a zatem orzeczenie przez Sąd wyrokiem zaocznym było całkowicie uprawnione.

Ponadto, należy zauważyć, że pozwany nadał w urzędzie pocztowym pismo zawierające odpowiedź na pozew w niniejszej sprawie po upływie terminu określonego mu w tym celu przez Sąd.

Mocą zarządzenia z dnia 8 stycznia 2016 roku Sąd nakazał doręczenie pozwanemu odpisu pozwu wraz z załącznikami (oraz drukiem pouczeń) i zobowiązał go do złożenia w terminie 14 dni odpowiedzi na pozew oraz wszystkich wniosków dowodowych, zarzutów i twierdzeń – pod rygorem ich pominięcia na dalszym etapie postępowania.

Wezwanie zawierające powyższe zobowiązanie zostało pozwanemu doręczone w trybie awizo w dniu 16 lutego 2016 roku, a zatem termin do wniesienia odpowiedzi na pozew upłynął pozwanemu w dniu 1 marca 2016 roku. Pozwany nadał pismo zawierające odpowiedź na pozew dopiero w dniu 3 marca 2016 roku.

Z tych wszystkich względów, Sąd na podstawie art. 347 k.p.c., utrzymał w mocy w całości zaskarżony wyrok zaoczny.

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. zgodnie z żądaniem.

Odsetki za opóźnienie od odszkodowania dochodzonego na podstawie art. 299 k.s.h. należą się od chwili wymagalności ustalonej zgodnie z art. 455 k.c. (por. wyr. SN z dnia 21 lutego 2002 roku, IV CKN 793/00, OSN z 2003r. nr 2 poz.22).

Roszczenie powoda stanowi odszkodowanie i nie wynika, ani z umowy, ani z właściwości zobowiązania, a zatem świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu pozwanego do zapłaty należności (art. 455 k.c.).

Z tych względów Sąd zasądził odsetki za opóźnienie w zapłacie kwoty roszczenia od dnia następnego po siedmiodniowym terminie płatności wskazanym w wezwaniu do zapłaty z dnia 19 października 2015 roku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc i § 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Na koszty w wysokości 8.258,52 zł złożyła się opłata sądowa od pozwu w wysokości 4.000,00 złotych, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600,00 złotych, opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 złotych oraz koszty podróży, w tym koszty przejazdu autostradą (...) pełnomocnika powoda na trasie R. - (...) w wysokości 641,52 złotych.

Strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi zastępowanemu przez pełnomocnika będącego adwokatem koszty jego przejazdu do sądu, jeżeli w okolicznościach sprawy były one niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (tak uch. SN z dnia 18 lipca 2012 roku, III CZP 33/12, OSNC 2013/2/14). Zgodnie z art. 98 § 3 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez tzw. pełnomocnika profesjonalnego zalicza się m.in. wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata. Wydatkiem jest również podróż pełnomocnika w celu wzięcia udziału w rozprawie (post. SN z dnia 20 kwietnia 2011 roku, I CZ 22/11, Lex nr: 846544).

Sąd nie rozliczał kosztów postępowania zażaleniowego w związku z wnioskiem pełnomocnika strony powodowej złożonym na rozprawie w dniu 5 grudnia 2016 roku. Koszty procesu za pierwszą instancję zostały w całości rozliczone w wyroku zaocznym z dnia 4 marca 2016 roku.

ZARZĄDZENIE

1. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki,

2. uzasadnienie sporządzone przez asystenta,
3. protokół rozprawy z dnia 5 grudnia 2016r. przekazać do transkrypcji w całości.